

Visdiefjes©PatrickDeSmedt

NATUURPARELS UIT SOMBEKE EN ELVERSELE

De fototentoonstelling 'Natuurparels uit Sombeke en Elversele' lokte in De Koolputten op 5 dagen niet minder dan 1122 bezoekers. Velen vertrokken met een duim of 'proficiat' en waren vol bewondering voor de natuur uit hun buurt die hier ontwikkelde dankzij het Sigmaplans.

Onze ambassadeur Begijn le Bleu bracht een leuk en gewaardeerd optreden tijdens de opening.

Ook de uitnodigingsbrochure werd voor velen een 'hebbeding' en zelfs tijdens de tentoonstelling werd

er nog herhaaldelijk naar gevraagd.

Een groot succes dankzij de samenwerking van vzw Durme met De Vlaamse Waterweg en Kunstforum De Koolputten. Een uitzonderlijke promo voor vzw Durme en de natuur.

André Verstraeten

opening©PatrickDeSmedt

KLEIPIJPJES IN DE LINIE - EKSAARDE

Het was op een helderblauwe dag in Januari, wanneer een deel van zo'n 2.600 bomen de grond in gingen in de Verre Bunder, Eksaarde/Lokeren. Een monotone weide die tot voor kort nog bewerkt werd, geprangd tussen de dijken van de Moervaart en de bossen van de Vette-meers. Met grondboor en spade in de hand werden kleine hazelaars, meidoorn, sleedoorn, zomereik, fladderiep, spork, gelderse roos en wilde kardinaalsmuts naar hun putten begeleid. Bij het graven van deze gaten kwamen meermaals onverteerde stukken maïs stengel en wortel naar boven. Ook fragmenten rode baksteen waren geen raar zicht. Met de rijke geschiedenis van de moervaart en de in de buurt lopende linie of het Franse verdedigingsnetwerk opgeworpen tegen de Hollandse republiek in 1701-1702, is het dan ook niet verwonderlijk dat er eens iets anders uit een van de putten werd gevist. In de met zand gevulde groeven van een hand van een van de vrijwilligers kwam daar een fraai klei pijpje aan het licht. Het komt wel vaker voor dat fragmenten van klei pijpen worden opgediept. Het roken van klei pijpen hangt nauw samen met de opkomst van tabak in Europa. Het zijn Engelse migranten in de late 16e eeuw die de kunst van het vervaardigen van klei pijpen naar de noordelijke Nederlanden zullen brengen. De Hollanders zullen dit massa- en wegwerpproduct avant la lettre perfectioneren. Waarna het zich ook zuidwaards verspreid. Want het gebeurde wel vaker dat klei pijpen, overigens moeilijk te onderhouden, verstopt raakten. Op tal van geschilderde taverne scènes van onder andere Jan Steen, Theodoor Rombouts, David Teniers en Adriaen Brouwer, zien we mannen en vrouwen, en soms zelfs kinderen, genieten van een pijpje. Kijken we nog beter, dan zien we ook afgebroken steeltjes van pijpen onder stoelen en banken slingeren.

De koppen van de eerste klei pijpjes waren vrij klein omdat de tabak toen nog duur en moeilijk te verkrijgen was. Naar-

klei pijpje © Xander Vertenten

mate de tijd vordert zien we een vergroting van de inhoud van de koppen. Een andere regel geldt voor de lengte van de stelen, hoe langer, hoe koeler en aangener de rook naar de smaak van toen, overigens iets dat alleen rijken zich konden permitteren. Het is een weerspiegeling van de ongehaastheid die je nodig hebt voor het roken van een lange pijp. Als het ware een uithang bord dat duidelijk maakt dat je, als gegoede persoon niet zwoegt en zweet op de velden.

De concurrentie met houten pijpen aan het einde van de 18e eeuw luidde het einde van de klei pijp in. Alleen op enkele plaatsen weten klei pijp makers zich overeind te houden. De uitgesproken grote klei pijp kop van de Verre Bunder bevindt zich in die laatste periode. Door determinatie van de versieringen weten we dat de pijp rond 1900 moet gemaakt zijn in Andenne/ Andenelle. Kwam het misschien door smaak of door gewoonte dat de eigenaar bij zijn vertrouwde klei pijp bleef? Misschien was het een visser die met wankel hand zijn pijpje liet vallen, misschien was het een boer die in zijn boosheid, omdat er weer een opstopping van teer in de steel zat, zijn pijp doormidden brak om het vervolgens op zijn akker te werpen.

Xander Vertenten

*Adriaen Brouwer, De Rokers, 1936,
46,4 X 36,8 cm Bron: Metropolitan Museum of
Arts (ID435807)*

